



Permacultuur Centrum Haarlem

## JAARVERSLAG 2021



Tuinadres                   Korte Verspronckweg 7-9, 2023 BS Haarlem  
Postadres                 Zeestraat 249, 2211 WZ Noordwijkerhout  
Website                    [www.permacultuurcentrumhaarlem.nl](http://www.permacultuurcentrumhaarlem.nl)  
Email                        [info@permacultuurcentrumhaarlem.nl](mailto:info@permacultuurcentrumhaarlem.nl)  
Telefoonnummer       023 5318570

## Inhoud

<b>1</b>	<b>Voorwoord van het bestuur</b>	<b>3</b>
<b>2</b>	<b>Aanbod</b>	
2.1	Introductie	
2.2	Cursussen	4
2.3	Workshops	4
2.4	Lezingen	4
2.5	Open -dagen	5
2.6	Praktijkdagen	5
<b>3</b>	<b>Praktijk</b>	
3.1	De kas	5
3.2	Het terrein	5
3.3	De directe omgeving	6
3.4	De stedelijke omgeving	6
3.5	Coronamaatregelen	6
3.6	Moestuin	7
3.7	Kruidentuin	7
3.8	Voedselbos	7
<b>4</b>	<b>PR</b>	
4.1	Website	8
4.2	Facebook	8
4.3	Bewust Haarlem	8
4.4	Flyers	8
4.4	Wekelijkse nieuwsbrieven	8
4.6	Maandelijke nieuwsbrieven	9
4.7	In de media	9
<b>5</b>	<b>Organisatie</b>	
5.1	Algemene gegevens	10
5.2	Statuten	10
5.3	Bestuur	10
5.4	Externe adviseurs	11
5.5	Deelnemers	11
5.6	Overlegstructuur	11
<b>6</b>	<b>Beleidsplan 2022</b>	
6.1	Organisatie stichting	11
6.2	Aanbod cursussen	12
6.3	Gebruik van de pizzaoven	12
6.4	Van kruidentuin naar veentuin	12
6.5	Subsidieaanvraag	12
6.6	Onderzoek naar de natuurwaarde van het terrein	12
6.7	Praktijk tuindagen	12
<b>7</b>	<b>Jaarrekening</b>	
7.1	Introductie jaarrekening	
7.2	Ondertekende jaarrekening	13
7.3	Toelichting op jaarrekening	14

## 1 Voorwoord van het bestuur

In 2021 hebben we met elkaar mooie dingen beleefd op het centrum. Wederom stond dit jaar in het teken van de coronapandemie en coronamaatregelen. Toch waren er meer activiteiten mogelijk dan vorig jaar en hebben we in het najaar van 2021 weer cursussen kunnen aanbieden. We hebben een verbouwing in onze kas gedaan, namelijk het weghalen van ijzeren kweektafels en verwarmingsbuizen, om een cursusruimte te creëren waarin het heel makkelijk is om 1.5 meter afstand te houden. Ook hebben we een nieuwe docent, Rutger Spoelstra, op het centrum verwelkomd en we zijn erg blij dat hij bij ons de Introductiecursus Permacultuur wil geven.

We hebben vijf Open Dagen georganiseerd dit jaar waarop we nieuwe mensen op het centrum verwelkomd hebben. We zijn blij dat steeds meer mensen interesse tonen in permacultuur, ecologie en voedsel verbouwen. Ook zijn we leuke nieuwe samenwerkingen met onze omgeving aangegaan dit jaar. We nemen nu het groenafval van de lokale natuurwinkel af. Dit halen we 1 x per week daar op en verwerken we vervolgens in onze nieuwe compostbakken!

We hebben dit jaar bewust stil gestaan bij de organisatiestructuur van onze stichting. Met elkaar hebben we het nieuwe WBTR programma (Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen) van de overheid gevolgd. We hebben samen gereflecteerd op onze organisatie en de statuten van onze stichting een update gegeven. Deze nieuwe statuten zullen we in 2022 bij de notaris officieel laten maken.

Het financiële plaatje van de stichting zag er eind 2021 gelukkig goed uit. We hebben dit jaar relatief hoge kosten gehad, met name voor het laten maken van de compostbakken. Maar door het herinrichten van de kas konden in het najaar gelukkig alle cursussen doorgaan, waardoor er weer inkomsten waren. Ook bracht het oud ijzer van de verbouwing van de kas een mooi bedrag op en hebben we veel donaties ontvangen van vrienden van het centrum, waarvoor onze hartelijke dank! Het resultaat is dat er dit jaar ruim €1000,- is toegevoegd aan onze reserve. Dankzij de toename van het aantal mensen die een cursus willen volgen en ons grote aanbod zien we het jaar 2022 met de aanstaande notariskosten met groot vertrouwen tegemoet.

In 2021 stonden we ook met een prachtige foto in de krant Trouw. Fotograaf Willemieke Kars fotografeerde het bestuur en twee vaste vrijwilligers op de tuin. We vinden het een groot compliment dat we deel uitmaken van haar fotoserie genaamd Drijvende Kracht waarin ze mensen en bewegingen in beeld brengt die zich inzetten om onze samenleving ten goede te veranderen.

Het bestuur van PermacultuurCentrum Haarlem,  
Tosca Peschier, Bep Barreveld en Marie-José Campfens

## 2 Aanbod

### 2.1 Introductie

Dankzij een versoepeling van de coronamaatregelen en een verbouwing van onze cursusruimte in de kas, konden we in het najaar cursussen aanbieden! Daar zijn we heel blij mee.

Verder hebben we dit jaar het gastmenschap structureel ingevoerd, waarbij vrijwilligers van ons centrum aan cursussen kunnen deelnemen tegen een gereduceerd tarief. We vragen deze vrijwilligers dan om voor de koffie en thee te zorgen tijdens de cursus, op deze manier hoeven de kernteamleden van het centrum niet op iedere cursusdag aanwezig te zijn.

### 2.2 Cursussen

- **Basiscursus Permacultuur**

In 2021 vond er in het voorjaar geen basiscursus plaats door alle coronamaatregelen. In het najaar kon de cursus gelukkig wel doorgaan. De cursus bestaat uit 6 lessen van 5 uur, waarbij de geleerde theorie in de praktijk wordt gebracht op het terrein van het centrum en eventueel in eigen tuin. Het projecttuintje van deze cursus is gelegen naast de kruidenspiraal en bestaat uit een mooi bijen- insecten hotel incl. egel-overwinteringsplek en een plek om planten te zaaien. Er zijn bij- en vlindervriendelijke planten gezaaid, die omringd worden door aardbeienplantjes. In het najaar zijn voornamelijk zaden, die een vorstperiode nodig hebben om te ontkiemen, gebruikt. De cursus werd ook dit jaar weer gegeven door onze vaste docente Iris Veltman, milieukundige, van Iris' Garden Ecology.

Totaal aantal deelnemers: 12

- **Cursus Natuurlijk leven met wilde planten en kruiden**

Zowel in het voorjaar als in het najaar ging deze cursus door. Tijdens deze cursus leer je wilde planten herkennen en de regels voor het plukken van planten. Er is ook aandacht voor de klassieke signatuurleer: hoe zie je aan een plant wat deze voor je kan doen?

De cursus bestaat uit 4 lessen van 3 uur. De inhoud van de lessen is afhankelijk van het seizoen en is ervaringsgericht. De cursus wordt gegeven door Corina Busman, herborist, van Vitaal Groen.

Totaal aantal deelnemers 26

- **Introductiecursus Permacultuur**

Op 9 oktober zijn we gestart met een nieuwe cursus en een nieuwe docent. Tijdens deze cursus maak je kennis met permacultuur. Het is een brede introductie, maar ook praktisch toepasbaar. Je ontwikkelt basiskennis en ecologisch inzicht waarmee je permacultuur toe kan passen in je eigen tuin en je eigen leven. De cursus bestaat uit 4 lessen van 3,5 uur en is georganiseerd in samenwerking met Rutger Spoelstra, architect.

Totaal aantal deelnemers 4

### 2.3 Workshops

- **Workshop Wildpluk en onkruidlunch**

Op 14 mei werd er een workshop Wildpluk en onkruidlunch gegeven. Tijdens de workshop wordt er over het eigen terrein een wandeling gehouden, waarbij geoogst wordt van het jonge groen en deze wordt daarna gezamenlijk verwerkt tot salade en/of soep. Deze workshop werd georganiseerd in samenwerking met Groen Vitaal van Corina Busman.

Totaal aantal deelnemers 8

- **Workshop Introductie voedselbossen (ook in de stadstuin)**

Op 15 oktober werd voor de eerste keer deze workshop aangeboden. Tijdens deze dag konden kennismaken met de basisprincipes van een voedselbos en hoe deze in de praktijk uitgewerkt kunnen worden. Maar ook hoe je enkele principes uit een voedselbos kunt toepassen in je eigen tuin. De workshop werd georganiseerd in samenwerking met Jelle Fekkes, landschapsarchitect, van Landscape Foodscape.

Totaal aantal deelnemers 2

## **2.4 Lezingen**

Er zijn dit jaar geen lezingen gegeven.

## **2.5 Open Dagen**

In de loop van 2021 hebben we de Open Dagen verplaatst van de zaterdag naar de zondag. Dit hebben we gedaan omdat er op de zondag meer bestuursleden en vaste vrijwilligers beschikbaar zijn om te helpen.

De eerste Open Dag van dit jaar konden we door de coronamaatregelen pas houden op 4 juli. We hebben een maximum aantal deelnemers gehanteerd en vroegen mensen zich vooraf in te schrijven, zodat we geen overvolle kas en tuin zouden krijgen en 1,5 m konden garanderen. Ook namen we maatregelen als mondkapjes, handen ontsmetten e.d.

De data van de Open Dagen dit jaar waren: 4 juli, 5 september, 3 oktober, 7 november, 5 december. Een week voorafgaand aan de Open dag wordt de maandelijkse nieuwsbrief met updates over het centrum verstuurd.

Aantal deelnemers op de Open Dagen (gemiddeld per keer) 10

## **2.6 Praktijkdagen**

Op die momenten dat er op zondag een cursusdag of open dag was, hebben we vrijwilligers die toch graag in het weekend op de tuin komen werken de gelegenheid geboden om in dat geval op zaterdag te komen werken. Daar hebben niet veel mensen gebruik van gemaakt.

## **3 Praktijk**

### **3.1 De kas**

Aan het begin van 2021 hebben we in de grote ruimte van de kas alle verwarmingsbuizen en een deel van de ijzeren teeltbakken verwijderd om in dit deel een grotere cursusruimte te kunnen maken, waarbij het ook mogelijk is om 1,5 meter afstand tussen de lessenaars te hebben. In maart hebben wij dit oud ijzer met vereende krachten en een dag sjouwen in een container gedaan en aangeboden aan oud ijzerhandel Van Nispen. Dat was een spannende dag, want de container liet wel heel lang op zich wachten, maar met de nodige hulp, vertrouwen en heerlijke broodjes kwam het helemaal in orde. We hebben nog een prijsvraag onder de vrijwilligers gehouden over hoeveel kilo oud ijzer we in totaal hebben verplaatst. Dit bleek 1850 kilo te zijn!! De winnaar kreeg van ons een cadeau van de lokale Natuurwinkel. De nieuwe gecreëerde ruimte in de kas hebben we mooi ingericht met stoelen, tafeltjes, kleden en een bord. Het werd voor het eerst als cursusruimte gebruikt na de verbouwing op 14 maart voor de basiscursus Permacultuur en daarna op 5 mei voor de cursus Natuurlijk Leven.

### **3.2 Het terrein**

In 2021 hebben we de volgende werkzaamheden gedaan op ons terrein. Het terrein is een keer gemaaid met de bosmaaier door de mensen van de Plantsympathisant en daarna nog een keer door de partner van een van onze vaste vrijwilligers die de beschikking heeft over een eigen bosmaaier. Daar waren we heel blij mee, want we hadden dit jaar weinig cursussen

wegens de coronamaatregelen en dus weinig inkomsten om mensen in te huren voor het bosmaaieren.

We hebben houtsnippers van Spaarnelanden gevraagd en gekregen... ca. 3 a 4 kuub! Deze hebben we gebruikt voor op de paden en de rest hebben we op de composthoop gedaan. De pallets van onze oude compostbakken hebben we verzaagd tot hout voor de pizzaoven.

We hebben een oude ligusterhaag bij de kruidenspiraal gerooid. Op deze manier heeft de els meer ruimte gekregen en hebben wij ruimer zicht op de kruidenspiraal.

Verder hebben we de lindenhaag en meidoornhaag op het terrein voor het eerst gesnoeid, een stuk voor de kas bramenvrij gemaakt, de zithoek onder de pruimelaar verbeterd en stekken gemaakt van de vijg die in de kas staat.

### **3.3 De directe omgeving**

Dit jaar heeft een van de ouders van de Vrije School, die direct aan ons terrein grenst, aangeboden om gezamenlijk met andere ouders de paden vrij te houden. Op deze manier kunnen de begeleide rondwandelingetjes van kinderen van deze school over het terrein ongestoord worden uitgevoerd. Dit heeft goed gewerkt, de paden bleven relatief goed begaanbaar dankzij hun inzet.

Wagenhof organiseert sinds enkele jaren vergaderingen voor alle huurders op het terrein. Hierdoor verbetert het onderlinge contact op het terrein. Dit jaar zijn alle gebouwen op het terrein gerenoveerd en geschilderd en enkele daken zijn vernieuwd.

We hebben van sportschool Smile Sport karton gekregen dat we in de tuin hebben gebruikt.

We zijn een strook voor de kas in gebruik gaan nemen die voorheen tot het terrein van buurman Koos behoorde. Hij vond het oké dat we het strookje mochten gebruiken, omdat we last hadden van de overhangende bramen en hij geen bosmaaier meer heeft om het stuk te onderhouden.

We zijn door Kuuk hoveniers, die de berenklauwen in de omgeving kort houden, geattendeerd op het feit dat er elders op het terrein Japanse duizendknoop aanwezig is.

We hebben houtsnippers van Spaarnelanden gevraagd en gekregen... ca. 3 a 4 kuub! We hebben daarna nog met Spaarnelanden contact gehad over het al dan niet aanwezig van een bepaalde ongewenste schimmel bij levering van verste houtsnippers. De conclusie was dat dit niet aanwezig was in de snippers.

### **3.4 De stedelijke omgeving**

In 2020 heeft de gemeente een ontwikkelvisie voor de toekomstige woningbouwplannen op het terrein geformuleerd. In deze visie staat dat de permacultuurtuin behouden blijft, waar we uiteraard heel blij mee zijn. Ook is er een extra motie in de gemeenteraad aangenomen waarin staat dat ons terrein tot een ecologisch waardevol gebied behoort dat geborgen moet worden bij toekomstige gebiedsontwikkeling.

We hebben contact met de gemeente over het vervolg van de gebiedsontwikkeling en worden betrokken bij de volgende stappen. Tot op heden heeft de gemeente nog vervolg gegeven aan dit traject en staat de gebiedsontwikkeling voor dit terrein dus weer op pauze. De

investeringen die de gemeente heeft gedaan aan het onderhoud en renovatie van de bestaande gebouwen is een indicatie dat deze pauzesituatie wellicht nog een tijd voortduurt.

We hebben eind 2021 meegedaan met het Initiatief 'Burgerberaad voor het klimaat' dat is gestart door Extinction Rebellion Haarlem en door verschillende groepen in Haarlem is ondertekend.

### **3.5 Coronamaatregelen**

We hebben als PermacultuurCentrum Haarlem bij het onderhouden van ons terrein alle basiscoronamaatregelen van de Rijksoverheid gevolgd. Voor de cursussen en workshops hebben we maatregelen van de Rijksoverheid gevolgd die golden voor het praktijkonderwijs. In een deel van 2021 waren we daardoor in staat om cursussen aan te bieden.

### 3.6 Moestuin

In 2021 waren er slechte weersomstandigheden om groente te telen, net als alle mensen ondervinden ook wij de gevolgen van klimaatverandering. Het voorjaar was nat en koud en er waren abnormaal veel slakken. Toch hebben we ons best gedaan om er het beste van te maken. Hieronder een korte samenvatting van de nieuwe dingen die we dit jaar hebben gedaan met de moestuingroep.

We hebben 3 rabarberplanten neergezet bij de ingang van ons terrein. We zijn een aardperenproject gestart en hebben deze bij de ingang van de kas geplant en in een van de moestuinbedden. Ze stonden mooi in bloei en er kwamen heerlijke aardperen uit.

Vanaf de zomer 2015 zijn de compostbakken bij de kas met houten palen en pallets opgebouwd. Mede door de workshops Composteren en de permacultuur lessen is er geleidelijk meer kennis gegroeid over het composteerproces. Gedurende 2021 hebben wij ook goed GFT materiaal op wekelijkse basis kunnen betrekken van de plaatselijke

Natuurvoedingswinkel. Anno 2020 werd duidelijk dat de gekozen plek zo vlak bij de kas niet altijd prettig was qua geuren en dat de palen en pallets begonnen flink te rotten. Ook waren de bakken van boven niet goed afgedekt en werden ze te nat na extreme regenval. In oktober 2020 zijn wij gaan kijken naar een betere plaats voor de compostbakken, mede met hulp van vrijwilliger Catherine Connors, die veel kennis inbracht als "compostmaster". Met een kleine groep hebben wij de plaatsbepaling, condities en gebruik van de nieuw te bouwen compostbakken doorgesproken. De nieuwe bakken zijn begin 2021 gerealiseerd met hulp van Jasper Nuyt en Rutger Kleimann. Deze bakken hebben we dit jaar in gebruik genomen en we zien een duidelijke verbetering hierdoor in onze composteermethodes.

We hebben met een kleine delegatie een bezoek gebracht aan De Oesterzwammerij om te onderzoeken of wij wat op de composthoop kunnen met de afgewerkte koffieprut van De Oesterzwammerij. De conclusie was dat deze slechts in beperkte mate een toegevoegde waarde kunnen hebben voor onze composthoppen en dat een geregelde afname dus niet wenselijk is.

We hebben ook een bezoek gebracht aan de Infarm in Amstelveen, zij telen in een kas die totaal digitaal wordt voorzien van licht, water en in het water voedingsstoffen. Ze kweken op een mengsel van turf en een kunststof. We kregen een aantal kruidenplantjes mee voor op het centrum. In de beschermde omgeving van de koude kas deden ze het goed. We hebben ze niet buiten gezet, het blijven kasplantjes.

### 3.7 Kruidentuin

De kruidentuin zit in een experimentele fase sinds in 2020 de vrijwilligers die de trekkersrol in de tuin hadden wegens veranderende levensomstandigheden zijn vertrokken bij het centrum. Dit jaar hebben we daarom gekeken welke planten zich zouden kunnen handhaven tussen het kweekgras. We hebben geplant roomse kervel, hosta, grote pimpernel, munt, veldzuring, kattenstaart, koekoeksbloem, moerasspirea, citroenmelisse, cichorei, adderwortel. Er stond al agrimonie en valerian.

Er is nog steeds veel kweekgras aanwezig in de kruidentuin. De plekken waar erg veel staat gaan we opschonen en in 2022 gebruiken voor pompoenteelt. Mogelijk dat ook het verbouwen van aardappelen een halt geeft aan de groei van kweekgras. Er blijkt in aardappelen een zuur vrij te komen, waar kweekgras niet van houdt.

Een deel van de kruidentuin is dit jaar in gebruik genomen als projecttuin van de basiscursus Permacultuur. Er is een insecten- en egelhotel gebouwd en stukjes grond daaromheen zijn in het najaar ingezaaid met planten voor insecten.

### **3.8 Voedselbos**

We hebben dit jaar in het voedselbos de volgende dingen gedaan die het vermelden hier waard zijn. De wilgen zijn gesnoeid en gebruikt voor een nieuwe takkenril langs kruidenspiraal, langs het pad met de vele wilgenroosjes. Het doel van de takkenrillen is als volgt: jonge bomen moet je regelmatig verwijderen, anders hebben je geen open plekken meer, en krijg je te veel ongewenste bomen. Verder kan je wilde plantengroei ('onkruid') verminderen op de plek waar je de takkenril maakt, de takkenril vormt een huisvesting voor dieren en je kan de gesnoeide bomen en takken ergens kwijt op een manier de meer structuur geeft aan je tuin.

De wilgen in het rietveld zijn voor de eerste keer geknot. Meidoornhaag en lindenhaag voor het eerst gesnoeid, het snoeisel hebben we in de grond gestoken nadat een dun laagje schors verwijderd was. We hopen dat hier weer nieuwe meidoorns en lindes uit groeien.

De zwarte bessen achterin zijn verplant naar het bessenveldje. Van een slechte arme grond naar vette grond bij een stikstofbindende bomen (elzen), waar alle bessenstruiken het geweldig doen. Ook frambozen zijn verplant naar de fruitcirkel (met succes!). We hebben bramenwortels uitgegraven op het noord talud.

Grote berenklaauw en braam beginnen zich steeds minder uit te breiden, c.q. op te komen. Dat is zeer prettig en geeft ruimte voor andere werkzaamheden.

## **4 PR**

### **4.1 Website**

De penningmeester heeft zich ingewerkt om zelfstandig de website te kunnen aanpassen, wat een hoop tijd scheelt. Directe en kleine aanpassingen worden nu snel en efficiënt uitgevoerd. Voor grotere aanpassingen vragen we onze websitebouwer om hulp. We hebben dit jaar een extra pagina aan onze website toegevoegd onder het kopje TEAM waarop onze docenten te vinden zijn. Onze website is nog steeds goed vindbaar via zoekmachines.

### **4.2 Facebook**

We hebben weinig activiteit op onze facebook gedaan. Er was minder aanbod van cursussen en workshops door de coronamaatregelen. En we hebben lange tijd niemand in ons bestuurs- en vrijwilligersteam gehad die tijd en zin heeft om de facebook te onderhouden. Gelukkig kwam daar aan het einde van dit jaar verandering in! Een van onze vaste vrijwilligers heeft aangegeven de Facebookpagina te willen onderhouden en heeft daar nu een eigen beheerdersprofiel voor gekregen.

Aantal volgers is gestegen van 772 naar 800

### **4.3 Bewust Haarlem**

We hebben onze account op het platform Bewust Haarlem dit jaar gebruikt om de Open Dagen, cursussen en workshops te vermelden. Dit heeft – waarschijnlijk – bijgedragen aan een toename van het aantal deelnemers aan onze activiteiten. Wel blijkt dat het belangrijk is om de activiteit tijdig te publiceren, anders blijft het aantal deelnemers merkbaar lager.

### **4.4 Flyers**

Er is alleen in het najaar een flyer gemaakt, omdat er in het voorjaar nauwelijks aanbod van activiteiten was. We konden door corona geen bezoekers en maar een beperkt aantal cursisten ontvangen. Bovendien was er grote onzekerheid over het al dan niet doorgaan van activiteiten.

### **4.5 Wekelijkse nieuwsbrief**

Door coronaregels moesten we het onderhoud van het terrein anders organiseren. Net zoals andere jaren stuurden we iedere week een bericht via de mail, maar nu alleen naar een kleine



groep vaste vrijwilligers. Zij konden zich via een reply-to-all aanmelden om te komen tuinieren op een bepaalde dag. We hebben gezorgd dat we nooit met meer dan 5 personen tegelijk op het terrein waren. Vrijwilligers hielden ten alle tijden een flinke afstand van elkaar en droegen in de kasruimte mondkapjes.

Deze aanpak heeft goed gewerkt. De sleuteldragers konden meer momenten aanbieden, omdat er vooraf duidelijk werd of er iemand zou komen. Als niemand zich aanmeldde, had de sleuteldrager de keus tussen gaan of toch thuisblijven.

Aantal vaste vrijwilligers aan het eind van dit jaar 17

#### 4.6 Maandelijks nieuwsbrief

Er zijn dit jaar 5 nieuwsbrieven verzonden. In een van de nieuwsbrieven hebben we onze steun betuigd aan het Burgerberaad voor het klimaat en dit initiatief onder de aandacht van onze nieuwsbrief ontvangers gebracht.

Toename aantal ontvangers dit jaar van 232 naar 313 + 81

#### 4.7 In de media

Dit jaar heeft freelance fotograaf Willemieke ons centrum gevonden! Ze heeft een vaste fotoserie in Trouw genaamd Drijvende Kracht die gaat over de mensen die zich inzetten om onze samenleving ten goede te veranderen.

We zijn vereerd dat ze ons wilde fotograferen voor dit project en we hebben met haar een leuke fotoshoot op de tuin gedaan. Hieronder het eindresultaat dat is gepubliceerd in Trouw op 3 juli 2021.



Tekst bij de foto:

*“Noem het een eetbare tuin, of een voedselbos. Tosca Peschier, midden op de foto, spreekt het liefst over permacultuur. Heel kort samengevat: aangelegd volgens ontwerpprincipes waarin niet de natuur probeert te bedwingen, maar er juist hand in hand mee samenwerkt. Denk aan*

*het verbeteren van de grond met organisch materiaal, het tot stand brengen van een gezonde biodiversiteit, het beplanten zodat de zonkracht optimaal wordt benut, het inzetten van egels tegen de slakken. Zodoende ontstond midden in Haarlem 3000 vierkante meter nieuwe natuur op gemeentegrond – onlangs werd zelfs een marter gespot. De bestuursleden en vrijwilligers onderhouden de tuin en verdelen de opbrengst: de amandelen, de abrikozen, de rode bessen, noem maar op. Er worden ook cursusdagen gegeven, met onkruidlunch, en meerweekse lesprogramma's. Zie [permacultuurcentrum.nl](https://permacultuurcentrum.nl)."*

Dit jaar heeft de organisatie Haarlem Food Future filmpjes gemaakt van alle stadslandbouwprojecten in Haarlem. Zo ook van het PermacultuurCentrum! Het is een leuk filmpje geworden dat zowel op onze eigen website als op de website van Haarlem Food Future te vinden is <https://haarlemfoodfuture.nl/stadslandbouw-in-beeld/>.

## 5 Organisatie

### 5.1 Algemene gegevens

Naam van de stichting	Stichting PermacultuurCentrum Haarlem
Bezoekadres	Korte <b>Verspronckweg 7-9</b> , 2023 BS Haarlem
Postadres	Zeestraat 249, 2211 WZ Noordwijkerhout
Telefoon	023 - 5318570
Website	<a href="http://www.permacultuurcentrumhaarlem.nl">www.permacultuurcentrumhaarlem.nl</a>
Emailadres	<a href="mailto:info@permacultuurcentrumhaarlem.nl">info@permacultuurcentrumhaarlem.nl</a>
Facebook	<a href="https://www.facebook.com/PermacultuurcentrumHaarlem/">www.facebook.com/PermacultuurcentrumHaarlem/</a>
KvK-nummer	64 45 94 54
RSIN-nummer	85 56 75 354
Banknummer	NL 85 TRIO 039 10 64 096
ANBI status	ja

### 5.2 Statuten

De doelstelling van Stichting PermacultuurCentrum Haarlem luidt als volgt:

- a. Mensen in de regio kennis te laten maken met het gedachtegoed van permacultuur, gebaseerd op het denken en handelen vanuit de drie ethische principes 'zorg voor de aarde', 'zorg voor de mens' en 'eerlijk delen'. Dit als basis voor een duurzame interculturele samenleving waarin:
  - leven, -samenleven, werken, samenwerken en ontwikkelen (leren) onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn
  - sprake is van een volledige gelijkwaardigheid tussen alle levensvormen en krachten
  - integraal denken en handelen verankerd en geborgd zijn
- b. De realisatie van een gemeenschappelijke permacultuurtuin ten behoeve van:
  - het bieden van gelegenheid om praktijkervaring op te doen met permacultuur
  - het bieden van gelegenheid voor het uitvoeren van onderzoeken en
  - experimenten volgens de principes van permacultuur ten behoeve van het vergroten van de gezamenlijke kennis.
- c. Het verspreiden van kennis over permacultuur door het verzorgen van activiteiten voor volwassenen, jongeren en kinderen.

### 5.3 Bestuur

In het jaar 2021 zijn er geen wisselingen geweest in de bestuurs Samenstelling. De zittingstermijn van bestuursleden is onbepaald. De bestuursleden ontvangen alleen een

onkostenvergoeding en geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Zij zijn alleen gezamenlijk bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten.

Voorzitter	Mevrouw T.F. Peschier
Secretaris	Mevrouw E. Barreveld
Penningmeester	Mevrouw M.J.L. Campfens

#### 5.4 Externe adviseurs

Ons centrum heeft 3 externe adviseurs die ons bijstaan vanuit hun specifieke kennis en expertise.

- **Truus Boerma**  
Voormalig voorzitter Platform Haarlem Groener (stadslandbouw)
- **Iris Veltman**  
Milieukundige, mede-oprichter van het Permacultuurcentrum Haarlem en onze vaste docent
- **Jelle Fekkes**  
Landschapsarchitect, voedselbosontwerper en mede-oprichter van PermacultuurCentrum Haarlem

#### 5.5 Deelnemers

PermacultuurCentrum Haarlem telde aan het einde van het jaar 319 deelnemers, inclusief bestuur en externe adviseurs.

Het aantal deelnemers dat actief en op regelmatige basis meewerkt op de tuin schommelt per jaar. Sommige mensen komen een tijdje helpen, maar vertrekken vervolgens weer. De reden van vertrek is niet altijd duidelijk. Soms om gezondheidsredenen, soms om tijdsgebrek, soms wegens verhuizing naar elders.

Afgelopen jaar waren er naast de 2 praktische, actieve kringleiders gemiddeld 7 vrijwilligers regelmatig op het centrum actief.

Schatting van totaal aantal uren 1450

#### 5.6 Overlegstructuur en WBTR

In 2021 is er een nieuwe landelijke wet gekomen om bestuurders van stichtingen meer bewust te maken van hun taken en verantwoordelijkheden. Deze nieuwe wet heet de WBTR: Wet bestuur en toezicht rechtspersonen. Er is een online programma dat uitlegt hoe stichtingen aan alle (nieuwe) vereisten en omgangsvormen kunnen voldoen. We hebben als bestuur met elkaar dit online programma gevolgd en daar een 3-tal bestuursvergaderingen aan gewijd. Naar aanleiding hiervan hebben we ook de statuten van onze stichting herschreven. De nieuwe statuten weergeven beter de huidige organisatiestructuur van het centrum en voldoen aan de WBTR richtlijnen en aan de vereisten voor de ANBI-status. Deze nieuwe statuten gaan we in 2022 officieel laten maken bij de notaris.

## 6 Beleidsplan 2022

### 6.1 Organisatie stichting

We willen in 2022 onze statuten officieel laten wijzigen bij de notaris. De bestuursamenstelling blijft hetzelfde. In de nieuwe statuten zijn we officieel geen sociocratische stichting meer (wat we in de praktijk ook niet zijn), maar hanteren we wel nog steeds het consentbeginsel bij het nemen van besluiten in het bestuur. Verder hebben we de benodigde vereisten uit de WBTR en de ANBI opgenomen in onze nieuwe statuten.

## **6.2 Aanbod cursussen**

In 2022 hopen we dat de coronamaatregelen zodanig zijn dat we weer veel cursussen kunnen geven. We hebben veel positieve feedback gehad op de cursus met onze nieuwe docent Rutger Spoelstra en gaan deze dan ook weer inplannen.

## **6.3 Gebruik van de pizzaoven**

Er is in 2020 tijdens een cursus een prachtige pizzaoven in onze kas gebouwd. We maken echter tot nu toe niet actief gebruik van deze pizzaoven. Daarom willen we in 2022 pizza-avonden gaan organiseren. In eerste instantie willen we een pizza-avond houden voor vaste vrijwilligers en docenten van het centrum. En daarna willen we kijken of we deze avonden ook voor bezoekers kunnen gaan organiseren. Wellicht dat we op deze manier een nieuw publiek kunnen bereiken en zelfs een nieuwe bron van inkomsten voor het centrum kunnen ontwikkelen.

## **6.4 Van kruidentuin naar veentuin**

De kruidentuin in zijn huidige vorm heeft ons sinds de oprichting van het centrum veel energie gekost. De bodem- en wateromstandigheden (veengrond en nat) maken het eigenlijk ongeschikt voor het verbouwen van veel gecultiveerde kruidensoorten die vaak juist een droge en zanderige bodem nodig hebben. We hebben daarom besloten om niet langer deze 'strijd' te voeren. En de kruidentuin om te vormen naar een tuin die goed past bij de natte veenbodem. Daar kunnen dan nog steeds (wilde) plantensoorten groeien die we kunnen oogsten, maar het hoofddoel van de tuin is om de biodiversiteit te verhogen en extra voedsel voor insecten te creëren. Ook kunnen we wellicht een aantal vruchtdragende struiken die van een natte bodem houden uit het voedselbos naar deze nieuwe veentuin verplaatsen. We gaan in 2022 de plannen voor deze herinrichting praktisch vormgeven en dopen dan ook de kruidentuin om tot de veentuin.

## **6.5 Subsidieaanvraag**

We willen onderzoeken of we in 2022 een subsidie kunnen aanvragen waarmee we een aantal grotere ecologische werkzaamheden op het terrein kunnen financieren waaronder het herinrichten van de vijvertuin en het omvormen van de kruidentuin naar de veentuin. Ook zouden we graag subsidie ontvangen om een aantal gratis educatieve workshops te kunnen aanbieden. We zijn nog aan het onderzoeken bij welke fondsen we hiervoor subsidies kunnen aanvragen.

## **6.6 Onderzoek naar de natuurwaarde van het terrein**

Op basis van de ontwikkelvisie die in 2020 is vastgesteld, is de gemeente van zins om het terrein als zodanig te behouden. Het zou echter kunnen dat projectontwikkelaars toch op de tuin willen bouwen. Om de huidige natuurwaarde van het terrein te kunnen vaststellen en de gemeente te sterken in hun voornemen de tuin te behouden, willen wij de ecologische waarde van het terrein in detail laten onderzoeken. Voor het onderzoek zoeken we contact met ecologische opleidingen die wellicht studenten hebben die dit project als een studieopdracht kunnen doen.

## **6.7 Praktijk tuindagen**

Het vooraf aanmelden via de mail voor het meewerken op het centrum en voor het bijwonen van Open Dagen werkte heel prettig. Volgend jaar gaan we deze manier van werken voortzetten, ook nadat de corona-maatregelen versoepeld worden.

## **7 Jaarrekening**

### **7.1 Introductie jaarrekening**

We hebben in 2021 relatief hoge kosten gehad: het laten maken van de compostbakken en het onderhoud van het terrein door de Plantsympatisant (900,-), het WBTR adviesprogramma (€ 150,-) en een heel jaar verzekerd zijn voor bestuurdersaansprakelijkheid (€ 195,-). Naast alle reguliere kosten als catering, advertenties, klein materiaal e.d.

Door het herinrichten van de kas konden in het najaar de cursussen gelukkig zelfs onder de coronamaatregelen toch doorgaan, waardoor er weer inkomsten waren. En het oud ijzer, dat door de herinrichting vrijkwam, bracht zelfs een flink bedrag op (€ 450,-). Daarnaast hebben we veel donaties ontvangen van vrienden van het centrum, waarvoor onze hartelijke dank. Het resultaat: er is dit jaar ruim € 1000,- toegevoegd aan onze reserve! Samen met de toename van het aantal mensen die een cursus willen volgen zien we het komende jaar met de aanstaande notariskosten (€ 700) voor de statutenwijziging met groot vertrouwen tegemoet.

Jaarrekening per 31-12-2021

<b>Baten</b>	<b>2021</b>		<b>2020</b>		<b>2019</b>	
Subsidies	€	-	€	-	€	-
Workshops	€	960	€	1.470	€	930
Cursussen	€	5.780	€	5.152	€	5.475
Donaties	€	1.638	€	45	€	-
<b>Totaal baten</b>	€	8.378	€	6.667	€	6.405
<b>Lasten</b>						
Uitbesteed werk	€	5.183	€	5.215	€	4.357
Inkoopkosten	€	116	€	148	€	363
Personeel / vrijwilligerskosten	€	-	€	-	€	-
Afschrijvingen	€	-	€	-	€	-
Algemene kosten	€	1.504	€	1.375	€	394
Inventariskosten	€	192	€	685	€	94
Reclamekosten	€	349	€	176	€	894
Diversen	€	-	€	-	€	-
<i>(subtotaal lasten € 7.344)</i>						
Toevoeging aan reserves	€	1.034	€	-	€	303
Onttrekking aan reserves	€	-	€	-933	€	-
<b>Totaal lasten</b>	€	8.378	€	6.667	€	6.405
<b>Activa</b>						
Banksaldo	€	1.710	€	1.608	€	1.606
Inventaris	€	-	€	-	€	-
<b>Totaal activa</b>	€	1.710	€	1.608	€	1.606
<b>Passiva</b>						
Schulden	€	-	€	-	€	-
Algemene reserves	€	1.710	€	1.608	€	1.606
<b>Totaal passiva</b>	€	1.710	€	1.608	€	1.606

Datum

28 april 2022

Naam en handtekening bestuursleden

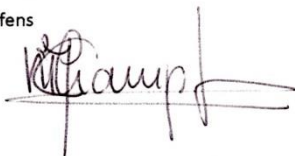
Tosca Peschier  
voorzitter



Bep Barreveld  
secretaris



Marie-José Campfens  
penningmeester



## 7.2 Toelichting op jaarrekening

### Algemene grondslagen van de jaarrekening

#### Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijn voor fondsenwervende instellingen zoals die door de Raad voor de Jaarverslaggeving is gepubliceerd (richtlijn 650). In dit boekjaar hebben geen aanpassingen plaatsgevonden.

### Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

- **Algemeen**  
Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.
- **Effecten**  
Effecten worden gewaardeerd tegen de actuele waarde per balansdatum.
- **Liquide middelen**  
Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de stichting.
- **Reserves en fondsen**
  - Algemene reserve**  
Het bedrag van de algemene reserve laat zien het verschil tussen de bezittingen en de schulden. Dit bedrag is vrij beschikbaar voor het bestuur maar moet uiteindelijk aan de doelstelling worden besteed.
  - Bestemmingsfondsen**  
Wanneer door derden aan een deel van de middelen een specifieke besteding is gegeven wordt dit deel aangemerkt te worden als "bestemmingsfonds". In dit geval heeft niet het bestuur van de stichting, maar de gever een bestemming aan de middelen gegeven. De bestemmingsfondsen bestaan uit geormerkte baten die nog niet volledig aan de geormerkte doelstelling zijn besteed (waaronder fondsen op naam).

### Grondslagen voor de staat van baten en lasten

- **Algemeen**  
Het saldo wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het jaar.
- **Nalatenschappen**  
Baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige betalingen in de vorm van voorschotten worden in het jaar van ontvangst verantwoord als baten. Verkrijgingen belast met vruchtgebruik worden alleen in de toelichting vermeld.

### Toelichting op de staat van baten en lasten

De bestuursleden ontvangen geen bezoldiging voor hun werkzaamheden. Wel vindt vergoeding plaats voor gemaakte kosten. Veelal worden deze kosten niet gedeclareerd of geschonken als gift. De stichting heeft geen werknemers in dienst. De bestuursleden ontvangen geen bezoldiging voor hun werkzaamheden.

### Overige gegevens

#### Vaststelling en goedkeuring

Deze jaarrekening is door het bestuur van de stichting vastgesteld en goedgekeurd in haar vergadering op: **28 april 2022**. Er is geen opdracht verstrekt aan een accountant tot controle van de jaarrekening, daarom ontbreekt een controleverklaring van de onafhankelijke accountant.

**Statutaire regeling inzake de resultaatbestemming / bestemming van het saldo van baten en lasten** Het resultaat is verdeeld conform de resultaatbestemming die onder de staat van baten en lasten is opgenomen. In de statuten is geen resultaatbestemming bepaald. Het bestuur keurt de resultaatbestemming goed door het vaststellen van de jaarrekening waarin de resultaatbestemming is opgenomen.

#### Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden die hier dienen te worden vermeld.